

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr XLII/304/2017
Rady Gminy Szaflary
z dnia 27.11.2017r

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE SZAFLARY NA 2018 ROK**

Szaflary, listopad 2017r.

Wstęp

"Narkomania oznacza nadużywanie środków psychoaktywnych, potocznie - narkotyków, do jakich zaliczane są naturalne lub syntetyczne substancje, które wprowadzone w określonej dawce do organizmu ludzkiego oddziałują na ośrodkowy układ nerwowy, powodując między innymi zmiany świadomości, percepcji, nastroju"¹

Narkotyki mają zdolność wywoływania uzależnień oraz uszkodzenia najważniejszych narządów człowieka. Uzależnienie fizyczne jest przystosowaniem organizmu do obecności określonego środka psychoaktywnego, zaś uzależnienie psychiczne oznacza potrzebę, pragnienie przyjmowania określonej substancji, której brak powoduje lęk, niepokój oraz poczucie zagrożenia. Narkomania niesie za sobą poważne ryzyko dla zdrowia publicznego, szczególnie w kontekście chorób infekcyjnych (HIV, żółtaczkę, choroby weneryczne). Ryzyko zgonu wśród narkomanów jest kilkakrotnie wyższe niż w porównywalnej wiekowo populacji generalnej. Ponadto narkomania jest ściśle związana z wieloma innymi problemami społecznymi, takimi jak ubóstwo, bezrobocie, prostytutka, przestępczość czy bezdomność.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018 określa lokalną strategię w zakresie diagnozy, profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z braku wiedzy o szkodliwości nadużywania narkotyków i innych środków psychoaktywnych.

Gminny program przeciwdziałania narkomanii został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. z dnia 05 kwietnia 2017 r.: Dz. U. z 2017r., poz. 783 z późn. zm.), z której wynika między innymi, że „Przeciwdziałanie narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą” (art.2 ust.1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii). Zgodnie z art.10 ust.1 wyżej cytowanej ustawy „Przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej,
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych,
4. Pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego”.

Gminny Program przeciwdziałania Narkomanii jest zgodny z założeniami:

1. Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii ((t.j. z dnia 05 kwietnia 2017 r.: Dz. U. z 2017 r., poz. 783 z późn. zm.).
2. Ustawy o samorządzie gminnym z dnia 08 marca 1990r. (t.j. z dnia 15 września 2017r.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1875)
3. Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2011-2016.

¹ J. Zamecka. Narkomania [w:] Encyklopedia socjologii. W. Kwaśniewicz i in. (red.) t. 2. Warszawa 1999, str. 285

I. Diagnoza stanu sytuacji w Gminie Szaflary w zakresie problemów wynikających z uzależnienia narkotykami, dopalaczami i innymi środkami psychoaktywnymi.

Z „Lokalne diagnozy problemów uzależnień oraz innych problemów społecznych na terenie Gminy Szaflary przeprowadzonej w kwietniu 2013 roku wśród dzieci, młodzieży szkolnej i dorosłych w Gminie Szaflary wynika, że 92,6% badanych uczniów zadeklarowało, że nigdy nie zażywali narkotyków. Najczęściej wskazywane źródło dotarcia do tych substancji to według 3,2% badanych starszy znajomy. Sporadycznym źródłem dostępu jest ktoś z rodziny. Głównym powodem sięgnięcia po tego typu używkę dla znikomego odsetka badanych, którzy mają za sobą inicjację narkotykową była ciekawość.

Dostępność marihuany: 40,2% ogółu badanych uczniów stwierdziło, że zdobycie marihuany byłoby niemożliwe, a 10,2% uczniów szkół stwierdziło, że narkotyk ten jest łatwo dostępny. Większość badanych gimnazjalistów i 4% młodszych uczniów uznała zdobycie marihuany za łatwe.

Dostępność innych substancji psychoaktywnych. Jak wynika z badania najłatwiejsze w zdobyciu wydają się być środki uspokajające – 9,6% wskazań, a za najtrudniejszą w zdobyciu uznano Amfetaminę – 16% badanych. Biorąc pod uwagę inne substancje psychoaktywne, najczęściej zażywane są środki uspokajające bez pozwolenia lekarza, które zażywało od 1 do 2 razy 3,9% badanych, a od 3 do 5 razy 1,3%. 1,7% młodzieży wzięło LSD lub inne halucynogeny, a 1,9% uczniów od 1 do 2 razy łączyło alkohol z lekami. Marihuanę młodzież naszej gminy próbowała już w wieku 12 lat.

Spożycie środków odurzających przez dorosłych mieszkańców. Z diagnozy wynika, że 95,3% badanych odpowiedziało, iż nigdy nie zażywało tego typu substancji. 4,7% badanych zadeklarowało, że zażywało substancje psychoaktywne, co daje 19 osób w skali całej próby, w tym 2 kobiety oraz 17 mężczyzn. Biorąc pod uwagę wiek badanych zażywających substancje psychoaktywne 10 osób było w wieku 18-24 lat, 6 nieco starszych respondentów – w wieku 25-34 lat oraz 3 w wieku 45-54 lat. 16 respondentów nie odczuło żadnych fizycznych skutków spożycia środków odurzających (w tym 1 kobieta). 1 badany odczuł, że skutki były, ale nie były one dokuczliwe i szybko przeszły. 2 osoby zadeklarowały, że po spożyciu narkotyku odczuwały dokuczliwe skutki fizyczne, które przechodzą (w tym 1 kobieta). 17 badanych nie odczuło żadnych psychicznych skutków spożycia środków odurzających (w tym 1 kobieta). 1 osoba zadeklarowała, że traciła kontakt z rzeczywistością i z bliskimi, a 1 - i co ciekawe była to kobieta, jako skutek podała agresję.

II. Adresaci Programu

Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Szaflary, a w szczególności następujące grupy osób:

- 1) dzieci i młodzież,
- 2) rodzice, opiekunowie i wychowawcy,
- 3) osoby uzależnione i zażywające środki odurzające w sposób ryzykowny,
- 4) rodziny osób z problemem uzależnienia ,
- 5) osoby doznające przemocy w rodzinie,
- 6) pracownicy podmiotów działających na terenie Gminy Szaflary, zajmujący się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień,

- 7) inne osoby dorosłe, w tym kierowcy.

III. Zasoby w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy.

Na terenie Gminy Szaflary rozwiązywaniem problemów uzależnienia od narkotyków i innych środków odurzających zajmują się:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 2) Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 3) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 4) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 5) Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia,
- 6) Gminne Centrum Kultury, Promocji i Turystyki, placówki oświatowe, w tym szkoły,
- 7) Kościoły.

Pozostałe instytucje wspierające zadania gminnego Programu:

- 1) Rada Gminy w Szaflarach,
- 2) Wójt i Urząd Gminy,
- 3) Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia,
- 4) KPP Policji w Nowym Targu,
- 5) Sołtysi i Rady Sołeckie.

IV. Podstawowe cele gminnego programu przeciwdziałania narkomanii.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii będzie realizowany głównie na płaszczyźnie diagnozy i profilaktyki.

Cele programu:

1. Zwiększenie poziomu wiedzy społeczeństwa (młodzieży, rodziców, nauczycieli) na temat narkotyków i dopalaczy oraz problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych.
2. Stworzenie systemu informacji dla osób szukających pomocy w zakresie uzależnienia od narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych.
3. Upowszechnianie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.
4. Diagnoza problemów w zakresie narkomanii w Gminie Szaflary.

Zadania ujęte w niniejszym programie są kontynuacją zadań realizowanych w roku ubiegłym i są w zdecydowanej większości spójne z gminnym programem profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Zadanie 1					
Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem					
Lp	Zadania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Prowadzenie poradnictwa i konsultacji dla osób uzależnionych i eksperymentujących z narkotykami.	Dyżury psychologa w Punkcie Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Praca socjalna Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.	działania ciągłe działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny - (psycholog) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba i rodzaj podjętych działań Liczba udzielonych porad
2	Opracowanie procedury pomocy psychologicznej uzależnionym i ich rodzinom	Umieszczenie na stronie internetowej, przesłanie jej do dyrektorów szkół oraz obwieszczenie na tablicy ogłoszeń	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba i rodzaj podjętych działań
3	Informowanie społeczności lokalnej o zagrożeniach związanych z przyjmowaniem narkotyków i możliwościach leczenia	Umieszczanie na stronie internetowej informacji o najbliższych usytuowanych instytucjach udzielających pomocy w tym zakresie. Udział w kampaniach społecznych	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba i rodzaj podjętych działań
4.	Edukacja publiczna społeczności lokalnej w tym edukacja: - dzieci i młodzieży, - rodziców, - grup zawodowych	Zakup szkoleń edukacyjnych i profilaktycznych na temat skutków uzależnień po zażywaniu narkotyków dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Ilość uczestników w poszczególnych działaniach
5	Poszerzanie oferty pomocy specjalistycznej	Współpraca z Poradnią Profilaktyki i Terapii	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania	Liczba i rodzaj podjętych działań

		Uzależnień „MONAR” w Nowym Sączu, z Punktem Konsultacyjnym w Nowym Targu ul. Szpitalna 14 oraz innymi placówkami niosącymi pomoc osobom uzależnionym.		Problemów Alkoholowych	
6	Wspieranie realizacji programów adresowanych do dzieci, młodzieży i osób dorosłych w zakresie profilaktyki przeciwdziałania narkomanii	Zakup niezbędnych materiałów biurowych, edukacyjnych i profilaktycznych w zakresie profilaktyki narkomanii i uzależnień wynikających z zażywania dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Ilość programów, ilość zakupionych materiałów.

Zadanie 2

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.

Lp	Zadanie do zrealizowania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Udzielanie informacji osobom i rodzinom osób uzależnionych od narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych o instytucjach zapewniających pomoc psychologiczną, terapeutyczną i prawną na terenie gminy i powiatu.	Umieszczenie wykazu placówek na stronie internetowej i opublikowanie w prasie. Praca socjalna Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Liczba i rodzaj podjętych działań
2	Udzielanie wsparcia psychologicznego i socjoterapeutycznego dzieciom z rodzin, gdzie występują	Dyżury psychologa w Punkcie Konsultacyjnym oraz w GOPS	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Liczba i rodzaj podjętych działań,

	problemy uzależnienia od narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych.	Dofinansowanie działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej i pracy socjoterapeuty.	działania ciągłe	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Punkt Konsultacyjny - (psycholog, socjoterapeuta)	Ilość uczestników w poszczególnych działaniach
3	Prowadzenie poradnictwa dla rodzin, w których występują problemy narkomanii w zakresie przyczyn sięgania po narkotyki oraz ponoszenia szkód zdrowotnych i społecznych używania narkotyków	Organizacja pomocy psychologicznej osobom z grupy ryzyka i osobom uzależnionym oraz rodzinom, w których występuje problem dot. narkomanii.	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Punkt Konsultacyjny - (psycholog)	Liczba i rodzaj podjętych działań, Ilość uczestników w poszczególnych działaniach
4	Podnoszenie kompetencji w zakresie przeciwdziałania narkomanii	Organizacja kursów, szkoleń, konferencji dla osób, które zajmują się tą problematyką	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Ilość podjętych działań. Ilość uczestników w poszczególnych działaniach

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

Lp	Zadanie do zrealizowania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Wspieranie działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szczególności sposób eksponujących szkodliwość narkotyków	Przeprowadzenie konkursu wiedzy z profilaktyki w zakresie narkomanii i pierwszej pomocy dla uczniów gimnazjów. Prowadzenie strony internetowej.	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Liczba i rodzaj podjętych działań
2	Edukacja dzieci i młodzieży	Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół zajęć edukacyjno - warsztatowych, szkoleń profilaktycznych (w tym rekomendowanych przez PARPA).	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki oświatowe	Liczba szkół, klas objętych zajęciami. Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach.

3	Edukacja rodziców	<p>Organizowanie spotkań edukacyjnych dla rodziców, współpraca z dyrektorami szkół i wychowawcami</p> <p>Warsztaty dla rodziców pogłębiające wiedzę o narkotykach (dopalaczach) oraz o sposobach pomocy swoim dzieciom.</p> <p>Przekazywanie informacji z zakresu rozpoznawania i przeciwdziałania zjawisku narkomanii, skierowanych do rodziców poprzez informacje na stronie internetowej oraz poprzez rozpowszechnianie ulotek i folderów.</p>	działania ciągłe	<p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,</p> <p>Placówki oświatowe</p>	<p>Liczba szkół w których zrealizowano spotkania.</p> <p>Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach.</p>
4	Monitoring lokalnych problemów narkomanii	Zapoznanie z wynikami lokalnej diagnozy problemów związanych z narkomanią.	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba i rodzaj podjętych działań

Zadanie 4

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii

Lp	Zadanie do zrealizowania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Wspieranie stowarzyszeń, instytucji i osób fizycznych promujących życie bez używek.	Dofinansowanie zajęć, w tym sportowych z programem profilaktycznym dla organizacji pozarządowych (propagowanie zdrowego stylu życia - bez używek)	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<p>Liczba i rodzaj podjętych działań</p> <p>Liczba uczestników</p>

		Udział w Kampaniach Ogólnopolskich promujących zdrowy styl życia - bez używek.	działania ciągłe		
2	Współpraca z lokalnymi organizacjami	Organizowanie spotkań, konferencji i debat sprzyjających zawiązywaniu lokalnej koalicji w celu przeciwdziałania narkomanii.	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba i rodzaj podjętych działań
Zadanie 5 Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie tych osób ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego					
Lp	Zadanie do zrealizowania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Inicjowanie współpracy z rodzinami	Organizowanie zajęć dla rodzin ukierunkowanych na zmianę nawyków zachowania, które mogą utrudniać reintegrację społeczną.	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba i rodzaj podjętych działań

V. Źródła i zasady finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

1. Środki na realizację gminnego programu pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Gminie Szaflary.
2. Zadania Programu finansowane są także ze środków będących w posiadaniu instytucji i organizacji pozarządowych, realizujących przypisane im ustawowo lub statutowo zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii.
3. Zlecenie zadań ujętych w Programie nastąpi zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Zlecenie zadań gminnym jednostkom organizacyjnym może nastąpić w drodze zmiany dysponenta środków budżetowych.
4. Środki zaplanowane na realizację Programu ujmują się corocznie w planie budżetowym Gminy Szaflary w dziale 851 „Ochrona Zdrowia”, rozdziale 85153 „Zwalczanie narkomanii”.
5. Wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niniejszego Programu ujmują się corocznie w planie budżetowym Gminy.
6. Podmioty realizujące zadania programu:
 - a) składają sprawozdanie z realizacji zadania
 - b) są zobowiązane do każdorazowego zamieszczania informacji o źródle dofinansowania lub finansowania zadania.

**Preliminarz wydatków na realizację Gminnego Programu
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Szaflary w roku 2018**

Lp.	Wyszczególnienie zadań	Wydatki w zł
2	OCHRONA ZDROWIA	245.000
2.1	Zwalczanie narkomanii	30.000
2.1.1	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od narkotyków	2.480
2.1.2	Prowadzenie profilaktycznej działalności informatycznej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii	10.000
2.1.3	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.	5.520
2.1.4	Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii.	12.000

VI. Kontrola realizacji Programu

1. Koordynację Programu powierza się Pełnomocnikowi Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szaflarach.
2. Monitoring Programu prowadzony będzie na podstawie:
 - wymiany informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi politykę związaną z przeciwdziałaniem narkomanii na terenie gminy,
 - analizy danych na temat problemu uzależnień środkami psychoaktywnymi w gminie,
 - ankiet i sprawozdań z realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii,
3. Sprawozdanie z realizacji Programu przygotowuje Pełnomocnik Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szaflarach i przedstawi je Wójtowi Gminy Szaflary do końca I kwartału.
4. Wójt po zatwierdzeniu sprawozdania przedstawi je Radzie Gminy Szaflary.